

Talmagi holder livsleden i skak i Louise Juhl Dalsgaards subtile anoreksi-fortælling

Romanen *Om en hals* af Louise Juhl Dalsgaard mere end antyder, at en spiseforstyrrelse er et symptom snarere end en sygdom i sig selv. Men et symptom på hvad? Måske et symptom på, at tilværelsen kan være godt gammeldags overvældende – og på en ganske særlig måde, når man er ung og står overfor at skulle finde sin retning i et liv, der ikke tilbyder hverken retningslinjer eller rutevejledninger, skriver Kristina Parkov. Foto: Flickr.

Kristina Parkov

07.04.2024

BØGER // ANMELDELSE – Livet kan undertiden synes at være én lang øvelse i at miste og netop tabet, hvad enten det er tab af relationer eller tab af selve livets mening, er temaet i Louise Juhl Dalsgaards nye roman, anoreksi-fortællingen *Om en hals*. Veninder, kærester, naboer og kæledyr kommer og forsvinder uden varsel for en ung påvirkelig kvinde, og hvert tab bliver snart omdannet til et bogstaveligt ønske om at tabe sig. Igen og igen.

Om en hals

Forfatter: Louise Juhl Dalsgaard

Forlag: Grønningen 1

Udkom d. 2. april 2024.

Louise Juhl Dalsgaards nye roman, anoreksi-fortællingen *Om en hals*, handler om barndom, skyld, fremmedgjorthed, pige-kys, døde kæledyr og alle de ubekendte størrelser, der tilsammen udgør et liv. Fortællingen folder sig ud som en art dagbog blandt andet med angivelser af, hvad forskellige fødevarer vejer og uddrag af patientjournaler. Altså en voldsom spiseforstyrrelse, der hænger som en mørk skygge over jeg-fortælleren. En skygge, der kun vokser sig større og federe, mens den unge kvinde skrumper ind til skind og ben.

Du spiser af dig selv, siger en læge til kvinden, der på det tidspunkt er toogtyve. Hun er ramt af "hungerødemer" ligesom underernærede børn fra katastrofeområder, der ofte får opspilede maver og tændstikben. Lægen forklarer, at når man sulter sig selv tilstrækkeligt længe, begynder kroppens celler at bryde sammen og kroppen begynder at æde af sig selv. "Du skal spise," lyder ordren, og den unge kvinde bliver indlagt. Den omtalte scene er fra kapitlet "32,3 kilo", der ligesom alle bogens kapitler netop har en præcis vægtangivelse som titel.

Hvilken vej vil du gå? Et skræmmende spørgsmål i al sin eksistentielle studievejlederretorik, måske endda lammende, hvis man er blandt de mere sensitive

Det mere end antydes, at en spiseforstyrrelse er et symptom snarere end en sygdom i sig selv. Men et symptom på hvad? Måske et symptom på, at tilværelsen kan være godt gammeldags overvældende – og på en ganske særlig måde, når man er ung og står overfor at skulle finde sin retning i et liv, der ikke tilbyder hverken retningslinjer eller rutevejledninger.

Hvilken vej vil du gå? Et skræmmende spørgsmål i al sin eksistentielle studievejlederretorik, måske endda lammende, hvis man er blandt de mere sensitive. For kvinden i romanen bliver systemtænkning og kalorietælling en måde at fastholde en form for kontrol, når livet viser tænder. Ordensmenneske og begavet 12-tals-pige som hun er. Hun sorterer sine bøger i reolen efter farve og finder trøst i tallenes absolutte karakter.

"Det gode ved tal er, at de ikke forsvinder. De dør ikke eller trækker snøren tæt til om deres ansigter. De får ikke blodforgiftning eller falder fra en hest. De behøver ikke andres hjælp og forandrer sig ikke over tid."

Anoreksi-fortællingen skildrer misklange i familielivet

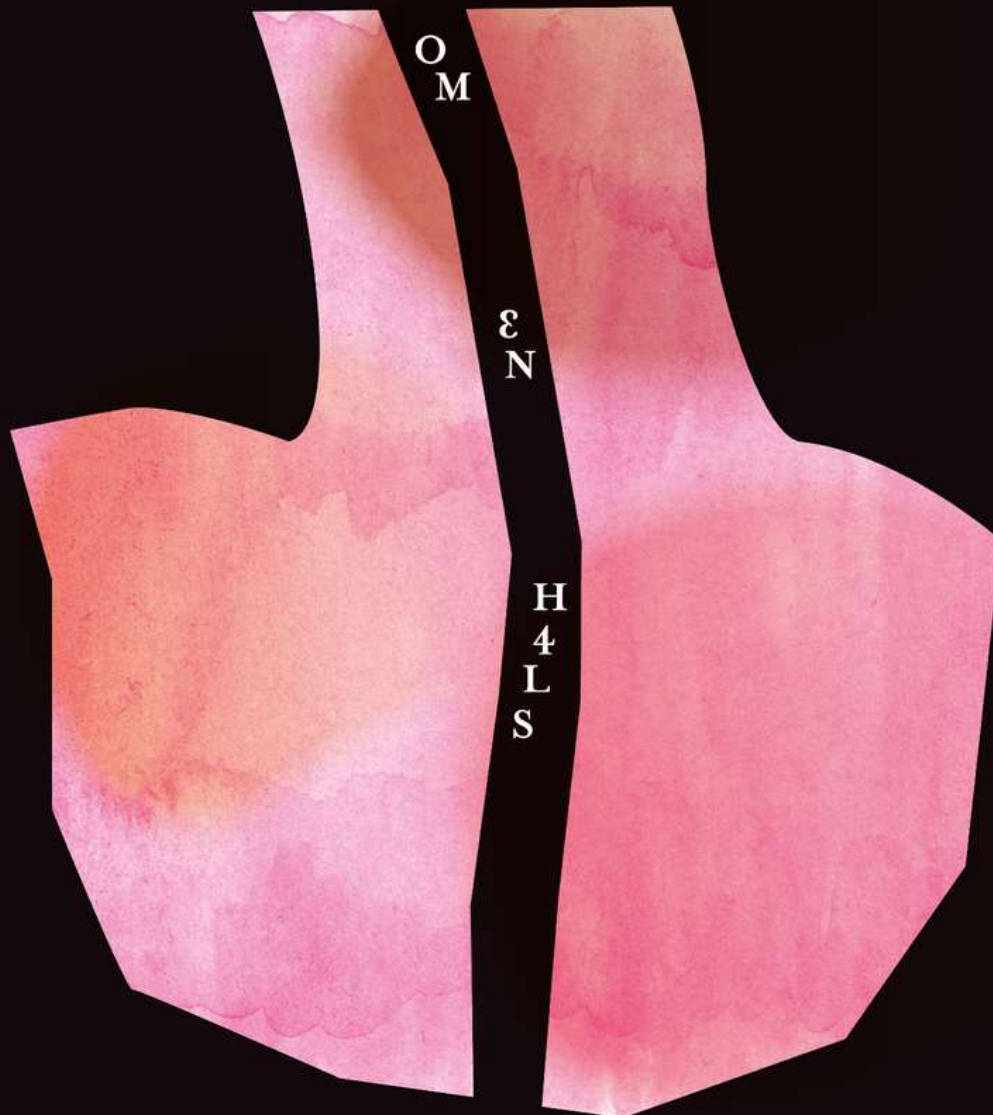
Jeg-fortælleren kommer fra, hvad der lader til at være en typisk dansk middelklassefamilie med overskud. En far, der arkitekttegner familiens sommerhus

med svenskrøde vinduesrammer og en mor, der fremstår som lidt af en ”type A-personlighed” med rengøringsentusiasme og anlæg for to-do-lister og migræne. Hun er eminent til bagning og til at måle op og veje af – hvad enten det er præcis 50 gram smør til en kage eller mærker på dørkarmen, der angiver hvor høje børnene er blevet.

Alligevel er det som om, der er en misklang i familieidyllen. Som barn overhører jegfortælleren (måske) sin mor sige til en veninde, at hun ”nok skulle være stoppet efter den første”. Altså efter det første barn, forstås det. Eller måske sagde hun noget helt andet. Ikke desto mindre er det et minde, der får betydning for kvinden, der som barn ofte er udsat for storebrorens hårde drillerier og man får indtryk af, at hun forestiller sig, at familien ville være lykkeligere uden hende. Er det det, der senere sætter spiseforstyrrelsen i gang? Det synes at være et centralt spørgsmål, romanen stiller. Det findes der sandsynligvis ingen enkle svar på.

ROMAN

GRØNNINGEN 1

LOUISE JUHL DALSGAARD

Det ville være overskueligt på en excelagtig måde, hvis man kunne konkludere, at en enkelt tankeløs kommentar i barndommen fører til en spiseforstyrrelse senere, skriver Kristina Parkov.

Livet byder på en række chokerende hændelser, som livet har det med at gøre. De indtræffer med korte mellemrum. Naboen får aggressiv kræft og en dreng fra parallelklassen mister forstanden efter at have spist svampe og flakker omkring i kvarteret og ”skriger med mågerne”. Den pensionerede fransklærer, Inger, rammes af

en blodforgiftning og privatundervisningen må afbrydes. Kæledyret John, en chinchilla, dør af en maveinfluenza.

“Flere steder i *Om en hals* får man som læser lyst til at ruske i den alt for kontrollerede unge kvinde, der holder så mange tanker og følelser indespærret

Livet kan ikke tøjles, død og sygdom kan ramme hvem som helst når som helst. Veninder flytter væk og flytter sammen med kærester, og relationer ændres eller ebber ud. Gymnasiekæresten Mikkel lægger ud med at være sød og opmærksom, men udvikler sig gradvist til indbegrebet af en *Mr. Unavailable*. Han er som oftest fysisk fraværende, hvad enten han befinder sig på franske vinslotte eller på højskoler – hans fravær synes at accelerere spiseforstyrrelsen. Et nyt job går heller ikke som ventet, da romanens unge kvindes indlevende og følsomme natur ender med at være en hæmsko. Weltschmerzmomenterne er til at tage og føle på.

Det ville være overskueligt på en excelagtig måde, hvis man kunne konkludere, at en enkelt tankeløs kommentar i barndommen fører til en spiseforstyrrelse senere. Men livet er ikke et matematisk regnestykke, der går op, hvor A fører til B. Dette vilkår lader til at være jeg-fortællerens største udfordring. Livet går ikke op. Gid det gjorde.

Selv matematikken viser sig at være forræderisk uforudsigelig, som beskrevet i dette citat fra romanen:

“Tingene blev ikke nemmere af den grund, af at jeg fandt sammenhænge, tværtimod. Det var ligesom med matematik, jo mere jeg forstod, desto flere ubekendte blev der at holde styr på.”

Pæne piger bliver aldrig vrede

Ligesom den afdøde amerikanske forfatter og Generation X'er Elizabeth Wurtzels gennembrudsroman *Prozac Nation*, der udkom i 1994, falder også denne roman ind under genren *bekendelseslitteratur*. En genre der i sagens natur er bekendende og optaget af selvet. *Prozac Nation* beskrev en ung kvindes kamp med depression, her i romanen er diagnosen anoreksi. De to kvinder er fra samme generation og et fællestræk ved de to nævnte romaner er kvindernes høje ambitionsniveau kombineret med skam og selvhad. Også Louise Juhl Dalsgaards debutroman, *Det dér og dét der*, som denne anmelder ikke har læst, handlede om anoreksiens tyranniske væsen og dens knusende indtog i hendes egen ungdom.

Flere steder i *Om en hals* får man som læser lyst til at ruske i den alt for kontrollerede unge kvinde, der holder så mange tanker og følelser indespærret. Som for eksempel når hun spørger kæresten, om han har fundet en anden (alt tyder på det), men ikke synes det er helt ”fair” at spørge ind til, hvem denne anden kvinde er. Som læser har man lyst til at råbe: ”Du må spørge om hvad du vil, når du bliver svigtet, hvorfor opfører du dig så pænt?”

“Men romanen har også en svaghed litterært

Der lurder da også vredesudbrud under den polerede overflade, der skinner akkurat som køkkenvasken, når moderen har været i gang med skurepulveret. Pænheden bliver en slags fængsel, ligesom spiseforstyrrelsen gør det. Måske ligger det (stadig) i vores kultur, at man især som kvinde skal holde facaden, ikke tabe ansigt og for guds skyld ikke vise, at man er sårbar og vred, selv når der er god grund til det. Det kommer med en pris. Livet skal ikke skæres ud i små ordentlige bidder, det lader sig ikke gøre, man må udvise livsappetit og MOD, selvom det til tider føles op ad bakke.

Som personlig fortælling om at finde sin vej gennem et morads af ungdom, tab, sygdom og selvhad giver *Om en hals* et rørende indblik i, hvor umenneskelig en sygdom anoreksien er, og hvordan den (måske) ofte rammer ellers begavede reflekterende mennesker.

Men romanen har også en svaghed litterært; når man – trods den velskrevne og poetiske tekst – ikke altid føler sig helt lukket med ind, skyldes det, at fortællingen til tider fremstår meget som et forsøg på at finde hoved og hale i eget sygdomsforløb. Et både sympatisk og overordentlig forståeligt projekt, men sat på romanform giver det denne læser en følelse af at være tilskuer til et lidt for selvterapeutisk projekt. Ærgerligt – midt i denne interessante fortælling.

Kan du lide, hvad du læser? Så se andre af Kristina Parkovs anmeldelser [her](#).

anoreksi

Louise Juhl Dalsgaard

Kristina Parkov

Kristina Parkov er uddannet journalist og har efterfølgende læst Skrivekunst ved Syddansk Universitet. Arbejder til daglig med kommunikation. Har tidligere skrevet for Litteraturnu og desuden fået noveller udgivet i det danske litterære tidsskrift uDkAnt...